

MINH TRIẾT CỔ THỜI - AI CẬP

Trích Illuminations of the Mystery Tradition. Sandra Hodson.

❶ BÍCH HỌA AI CẬP.

Nói về những bích họa đầy giá trị trong các thánh điện Ai Cập, chúng mô tả các chân lý thâm diệu về tiểu vũ trụ và đại vũ trụ. Khi nhìn chung và cả khi nhìn riêng từng phần, chúng tỏ lộ diễn trình tiến hóa, diễn biến ạo vũ trụ và các năng lực, nhưng tự chúng thì bích họa là kết quả của tâm thức đạo gia bước vào khi tập yoga. Tới một trình độ nào đó, khi thần thức vào được cõi trên người ta trực tiếp biết ngay chân lý mà trong trí phàm nó lấy dạng thần linh và biểu tượng, tất cả xếp đặt thành những mối liên hệ tương quan, mô phỏng tuyệt hảo bằng hình những khái niệm trừu tượng vĩ đại, các năng lực và diễn trình.

Người ta tưởng tượng ra tranh thì ít mà cảm nhận nó thì nhiều. Giống như một chủ đề chính của bản nhạc có những nét phụ và nhiều biến thể, việc chân lý có nhiều phần và nhiều cách phối hợp chúng là chuyện hợp lý, không tránh được và cần thiết. Khi con người đạt tới những trạng thái cao của yoga, phần tiểu vũ trụ ý thức được nó là đại vũ trụ và bước vào tâm thức của đại vũ trụ trong đó con người vượt qua phần lớn giới hạn của thời gian, và không gian hầu như chẳng có. Thần thức ở ngay trung tâm, cảm nhận mọi việc một cách tự nhiên theo tầm mắt của mình. Các biến cố trong thời gian, sự phát triển của đường tiến hóa, cách vật chất xếp đặt, việc sáng tạo vũ trụ, sự đáp ứng của vật chất đối với tư tưởng thiêng liêng và ý chí, đều được thấy rõ không phải là những giai đoạn phụ du nối tiếp nhau, mà như là các nguyên lý chính nằm đằng sau trọn diễn trình sáng tạo vũ trụ.

Mục đích của yoga về mặt trí tuệ là đạt tới viễn tượng này, truyền nó vào trí não như là hiểu biết về các nguyên lý. Cổ Ai Cập đã làm được vậy và các bích họa này vẽ lại kết quả đó, sự thành công ấy làm cho tranh có năng lực cùng trở nên bất tử. Chúng là công trình của bậc thiên tài vì chúng đến thẳng từ Atma xuống trí trừu tượng.

Các ứng viên và đạo gia của Ai Cập tham thiền nhiều giờ về các khía cạnh của diễn biến trong vũ trụ, họ được dặn quan sát ảnh hưởng trong trí não rồi vẽ ra. Các Đạo Sư trông nom và giúp thêm nên hình ảnh lần lần nẩy nở. Rất thường khi các thiên thần và đạo gia ở cõi thanh cũng trợ lực khiến người tham thiền đạt trạng thái rất cao của tâm thức, ý niệm cùng sự mô tả mỹ thuật về chân lý bí truyền. Nghệ thuật tôn giáo Ai Cập là nghệ thuật lý thú nhất, vì nó thuần về mặt huyền bí. Không có một bức họa, bức tượng trong thánh điện mang nét nào là chuyện phàm tục, tất cả đều ngụ ý tinh thần, thiêng liêng, nói chung cũng như nói riêng.

② CON BỌ RẦY

Về mặt tiểu vũ trụ con bọ rầy là chân thân, còn về mặt đại vũ trụ, nó tượng trưng cho mặt trời, vị Thái Dương Thượng Đế.

Chân thân bắt đầu sự hiện hữu của mình như là mầm chứa đựng năng lực thiêng liêng, bất động trong biển không gian trình nguyên, cái mầm ấy ẩn trong trứng được lớp bùn đất là vật chất bao quanh, cách biệt và khác với vật chất nguyên mẫu mulaprakriti. Cái trứng tự nó cũng là kết hợp âm dương từ cha mẹ. Cái mầm trưởng thành, hay theo sự tiến hóa, ấu trùng trở thành bọ rầy có cánh, vỏ cứng, chân cong và biết bay. Bọ như đã nói là chân thân, đôi cánh là Buddhi-Manas (Minh Triết-Trí Tuệ), lớp vỏ cứng là Căn Thể (Causal Body, cái chất chứa, gìn giữ kinh nghiệm từ bao đời, và bảo vệ bọ rầy); 4 chân là bốn hạ thể (xác, sinh lực, tình cảm, trí) để nhờ vào đó chân thân sinh hoạt ở cõi thấp, còn đôi cánh cho phép nó bay, hay khả năng siêu nhiên.

Con bọ rầy tuân theo chu kỳ sống của nó và để trứng, vùi vào đất bùn đặt ở nơi có nắng. Trứng sẽ nở ra ấu trùng ăn lớp bùn đó, biến thái thành bọ rầy. Sự sống như vậy được tái sinh nhờ vào ánh nắng mặt trời. Cũng theo ý tưởng đó, chân thân lập lại theo chu kỳ, tuôn năng lực sáng tạo của nó vào các hạt nguyên tử trường tồn (permanent atoms) ở cõi trí, tình cảm, hồng trần. Chúng được bao phủ bằng chất liệu thuộc các nơi ấy, tương ứng với lớp bùn bao trứng bọ rầy. Đây là điểm tương đồng lý thú, vì các thể khi mới tạo dù ở cảnh giới nào đều có hình cầu, hoặc là các tế bào đầu tiên của phôi, hay sự tụ tập vật chất tinh cảm, và trí quanh hạt nguyên tử ở hai cõi này. Sinh lực mặt trời ở các cõi, tức prana, sau đó mới làm cho khối cầu xếp đặt thành thể cho chân thân sử dụng, điều này lại cũng được lập lại qua những giai đoạn nối tiếp nhau, thành chuyển tái sinh.

Mỗi thể từ phôi thai nở ra thành vận cụ cho bọ rầy di chuyển rồi bay . Hạt nguyên tử trường tồn không phải là trứng theo nghĩa các thể sinh ra từ đó, nhưng nó chứa đựng và phát ra lực cùng đặc tính tạo ra các thể, và nếu không có nguyên tử trường tồn, các thể con người không sao tạo được. Theo nghĩa đó, hạt nguyên tử trường tồn được coi là hạt mầm hay là trứng. Xa hơn nữa, bọ rầy có thói quen nhồi, lăn bùn. Diễn biến này chỉ cho thấy năng lực chân thân giữ cho chu kỳ sinh tử được tiếp tục, vì chân thân là nguồn làm con người hiện hữu, khiến cho họ có khả năng và thúc đẩy họ hành động, đi từ việc tiến bước bình thường (như bọ rầy bò) và sau đó do chính chọn lựa của mình đi vào đường đạo, như bọ rầy tung cánh vút bay.

Mọi điều đều từ chân thân mà ra, mọi việc cốt tủy đều được mang lại do năng lực của chân thân, và mọi khả năng đều chứa đựng trong chân thân. Con bọ rầy là đồ hình sống động —với hình dạng và thói quen sinh hoạt— cho chân thân, và đó là lý do nó được chọn ở Ai Cập xưa kia làm biểu tượng cho năng lực sáng tạo thiêng liêng, về cả tiểu vũ trụ và đại vũ trụ.

Nói thêm về đôi cánh, đôi cánh chim hoặc dang rộng, hoặc xếp xuôi được thấy dùng nhiều trong bích họa của đền thờ và hầm mộ Ai Cập xưa. Khi con chim tới lúc biết xòe cánh bay trong không, tự mình thoát khỏi hấp lực của trái đất (hay theo nghĩa bóng là sức lôi cuốn của vật chất), nó chứng tỏ cho thế giới hay là nó đã đạt mục tiêu. Hình ảnh tượng trưng vị đạo gia phát triển được khả năng tâm linh (cánh xòe), bay đến cõi nguồn tinh thần là mặt trời. Chim với cánh xếp chỉ giai đoạn trước khi tới mức ấy.

③ NỮ THẦN ISIS

Trong ba đặc tính của sự sống: vật chất, tinh thần và tâm thức, mỗi đặc tính tự nó lại có ba tính chất ẩn tàng. Đấng cao cả trông coi phần vật chất vào một giai đoạn của hành tinh được gọi dưới danh hiệu Đức Mẹ Thế Giới (The World Mother). Đã có nhiều vị giữ chức vụ ấy mà một trong các vị sử sách còn ghi là nữ thần Isis của Ai Cập, theo truyền thuyết là hoàng hậu của vua Osiris, mẹ của Horus. Ba đặc tính nơi ngài tượng trưng cho căn bản tinh thần của vật chất là:

- Hoàng hậu, tượng trưng dương tính
- Người nữ, tượng trưng âm tính
- Người mẹ, tượng trưng sự kết hợp hai điều trên.

Isis sinh ra Horus, hay vũ trụ được sinh ra một cách trinh nguyên, do sự tác động của cặp sáng tạo gồm hai phần đầu trong ba đặc tính trên của chính nữ thần. Trên thực tế, đặc tính dương cần thiết cho việc tạo hình là Tinh thần hay linh hồn Osiris trong thần thoại (ứng với Isis tượng trưng cho vật chất), hay thiên sứ Gabriel hay các đại thiên thần khác trong các chuyện thần thoại về việc thụ thai trinh nguyên. Isis cũng như Đức Mary (Đức Quan Âm của đông phương) sau này được xưng là Nữ Vương Thiên Đình, hay Tinh Vương của Biển (Star of the Sea) ngụ ý ngài là linh hồn của biển vật chất.

Vị Đại Sư cao cả giữ phần vụ ấy có trách nhiệm hướng dẫn sự biểu lộ của đặc tính nữ trong sức sống sáng tạo và hoạt động của hành tinh. Ngài đi theo đường cung ba (trí tuệ) thay vì cung một (ý chí), chủ về việc sử dụng vật chất và sáng tạo, hơn là phần tinh thần. Bởi các thiên thần và tinh linh làm việc về mặt tạo hình hài, vật thể, giới thiên thần chịu sự điều khiển của ngài. Mặt khác, Isis còn được nhắc tới như là minh triết thuần túy, sự thông hiểu sáng suốt, là chân lý. Ngài chuyên về phần Trí Tuệ hay Minh Triết Thiêng Liêng của hành tinh. Trong vai trò là ánh sáng chân lý, cổ thư mô tả Isis che chở, thu hút người tìm đạo. Tượng trưng cho Isis là hoa sen, với hoa hình chén đón nhận và chứa đựng (âm tính và thụ động), bên trong là nhụy vàng. Chức vụ Đức Mẹ Thế Giới cũng có hai đặc tính, ngài chứa mầm sinh sôi, luôn đón nhận rồi sinh sản ra hình thể hay mang lại giác ngộ tinh thần. Tóm tắt lại, về một mặt ngài là phần vật chất, về mặt khác, ngài là chân lý, là sự sáng, cái tinh túy của sự hiểu biết, là linh hồn của Minh Triết Thiêng Liêng.

Vị Nữ Đại Sư hết sức cao quý và xinh đẹp được tôn thờ dưới danh hiệu Isis đã chăm sóc Ai Cập ít nhất 10.000 năm liên tục, gìn giữ và gọi hứng cho sự tiến bộ và phát triển của nền văn minh ấy từ lúc phôi thai đến lúc tàn. Ngài là Đấng kỳ diệu hiện đang ở tầng trời cao, trên đường tới quả vị Phật. Người chưa hiểu biết có thể cười chê là cổ Ai Cập thờ ngẫu tượng, nhưng các Đại Sư trong đền thờ xưa kia biết rõ chân lý thâm sâu ẩn sau biểu tượng bên ngoài, hay hình tượng được thờ trong các tôn giáo.

